

Erik Drehn-Knudsen lavede Aarøsund filmene i 1979 - 1980. I 1981 var Erik Drehn-Knudsen og hans kone Inger Gad med Ole Petersen ude at sejle på hans skib ULLA DORTE. Det kom der følgende billeder og tekst ud af.

Lærebog for Søfarende landkrabber

Inger Gad Og Erik Drehn-Knudsen

Forord :

At uddanne sig til søfarende landkrabbe er en bestandig kamp imod prøvelser, som naturen og skipperen i fællesskab anbringer på deres vej.

Ombordstigning

For overhovedet at komme til søs, må De i forvejen have skaffet Dem en solid erfaring som bjergbestiger. Deres skipper har, før han tager Dem ombord, udsøgt sig en kajplads med størst mulig højdeforskel til skibets dæk. På billedet ses landkrabben repetere bjergbestigerlærebogens kapitel "Baglæns nedstigning med kuffert". Man ser tillige, hvorledes skipperen i fartøjets stævn har anbragt en figur, der skal afskrække landkrabben fra i det hele taget at nærme sig skibet.

Besætningen I : Kokken

Hele besætningen har på forhånd modtaget ordrer og indstrukser, der hver for sig har til formål at gøre landkrabbens ophold ombord så pine-fuldt som muligt. Selv om skipperen forsøgte at undgå kameraet, skimtes hans profil alligevel yderst til højre på billedet, idet han i sidste øjeblik erindrer kokken om, at alle måltider på rejsen skal være rigelige og veltillavede, så landkrabben fristes til at forspise sig og dermed i forstærket grad udsætte sig for at lide ubehag ved sørejsen.

Besætningen II : Matroserne

Havnearbejderne, der jo selv er landkrabber, har kollegialt forsøgt at stabilisere lasten af soyabønner ved at fylde det øverste lag i sække. Men matroserne er af skipper beordret til at komme dem i forkøbet. Som vist på billedet skynder de sig at dække lugerne, før de ansvars- og samvittighedsfulde havnearbejdere er blevet færdige. Dette er naturligvis et led i skippers plan om at få lasten til at forskubbe sig, så fartøjet ruller mest muligt, når det kommer i åben sø.

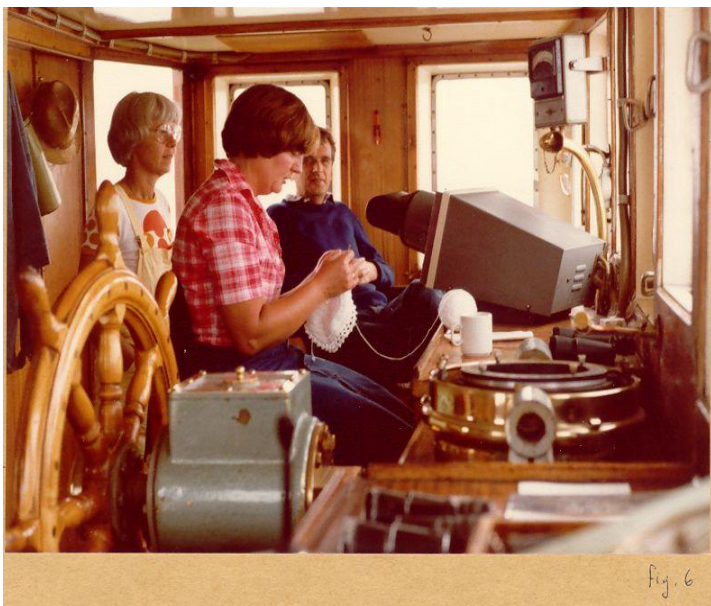
Vejret

Til landkrabbens jomfrurejse har skipperen naturligvis valgt det dårligst mulige vejr og de slettest mulige vejrudsigter. Som vi senere skal se, er han ydermere i stand til at øve aktiv indflydelse på vejret (se kapitlet Lodser). For at gøre skuffelsen og chokket så meget større stiller han kort før afgang en drømmeseng frem på båddækket og hænger - sammen med den medsammensvorne kvindelige matros - en tøjnor op. Derved bringer de forsætligt landkrabben til fejlagtigt at forvente en solfyldt, rolig rejse. For den årvågne iagttager røber skippers snuhed sig imidlertidig utvetydigt i hans ansigtstræk.

Til søs

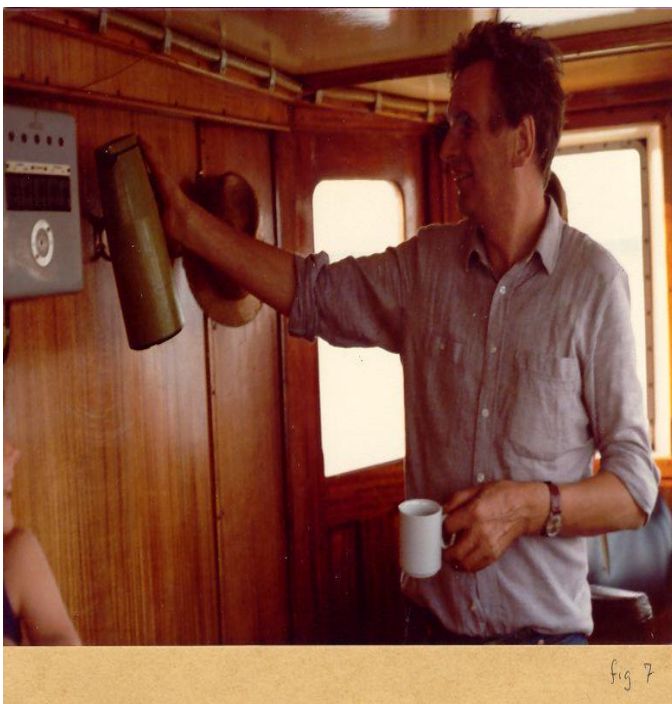
Med eet - uden varsel - kastes for-
tøjningerne, skibet hugger stævnen i
søen og farer ud i sværmen af andre
fartøjer, der - som det ses på billede-
et - krydser omkring uden for hav-
nen, sandsynligvis alle med utrænede
landkrabber ombord, hver og én på
samme måde prisgivet deres skippers
forgodtbefindende.

Styrehuset

Ikke alene navigerer Deres skipper uden lods. Han anbringer sig endog mageligt henslængt i styrehusets eneste uvæltelige stol, der er fastgjort længst muligt borte fra både rat og kompas, som begge ses i forgrunden af billedet. Hans medsammensvorne kvindelige matros nyder med slet dulgt morskab landkrabbens tydelige bekymring, samtidig med at hun selv gør sit til at forøge bekymringen ved at gøre gode miner til slet spil og (tilsyn-

ladende) hellige sig fredelige, landkrabbelignende sysler.

Kaffe

I sin indledende instruktion til landkrabben vedrørende søsyge har både skipperen og den medsammensvorne indprentet landkrabben :

1. Der findes udmærkede piller derimod.
2. En stiv whisky er også et godt middel
3. Kaffe øger derimod risikoen for søsyge.

Den lærvillige landkrabbe har da naturligvis allerede forud for rejsen indkøbt såvel piller som whisky. Men aldrig så snart landkrabben er anbragt på sin post i styrehuset, før både skipper og medsammensvorne -

1. ivrigt fraråder brugen af piller
2. forbyder indtagelse af spiritus i styrehuset, og
3. ustandseligt pånøder landkrabben det ene store krus vel omrystede kaffe efter det andet.

Som det fremgår af billedet er skipper nu helt hørt op med at skjule sin skadefryd.

Efter søsygen

Når fartøjet atter er kommet i smult vand, vil landkrabbens søsyge normalt være overstået, og den tidligere ophængte tøjsnor kan finde anvendelse til de under sygdommen tilsølede klædningsstykker, eventuelt efter nødtørftig opskylning. Det må bero på landkrabbens subjektive vurdering af skipperens øjeblikkelige lune, om det ved denne lejlighed skal tilbydes ham at få hans flag vasket.

Lodser I

Til ærgrelse for skipper forbedres vejret undertiden og bliver f.eks som vist på billedet ved siden af og næste billede.

Selv i sådanne tilfælde er han dog ikke helt uden muligheder for at gøre tilværelsen ombord plagsom for sin landkrabbe.

Han kan f.eks tilkalde en lods.

Selv på ret åbent vand som de brede engelske flodmundinger står der lodser til dispensation til dette formål.

Lodser II

Ethvert skib med påmønstret landkrabbe er berettiget til at få en lods ombord, ikke til at føre skibet, men for at fløjte. Som det er almindeligt bekendt, kan enhver ombordværende fremkalde dårligt vejr blot ved at fløjte. Landkrabben lærer naturligvis straks at undlade dette, og skipper og besætning afholder sig derfra for at opretholde deres autoritet over for landkrabben. Der er derfor stort behov for lodser, der kan tages om bord i kortere tid og præstere den af skipperen ønskede fløjtning med deraf følgende forværring af vejret.

Flodsejlad

I de få og korte perioder, hvor skipper trods alt ikke ved vejrets hjælp kan gøre opholdet ombord ubehageligt for landkrabben, kender han adskillige andre metoder. Når lejlighed dertil gives, kan kun de færreste skippere således stå for fristelsen til at sejle deres skib så langt de kan ind ad stadig mere snævre floder (som vist på billedet), helt ind i landskaber, hvor det ville være naturligst at benytte landgående transportmidler (hvis han var i stand til at føre sådanne). Man kan se disse skippere med indtil vildskab voksende entusiasme piske deres fartøjer op ad smalle vandløb og

kaste dem rundt i svingene, så skruevandet vælter op over bredderne og ind om fødderne på fredelige bønders endnu fredeligere kreaturer. Jo tydeligere skrækken maler sig i ansigtet på landkrabben, med des mere ubehersket begejstring river skipperen i sine ror og håndtag.

Bureaukratiet

Pludselig kastes der anker, skibet sva-
jer rundt, ankeret hales ind igen, og
med stævnen i modsat retning lægges
der til ved en kaj. Landkrabben vil da
overvære, hvordan det besætnings-
medlem, som skipperen indtil nu har
udgivet for at være den yngste og
udueligste ombord, pludselig afslører
sig som den egentlige leder. Iklædt sin
uniformsjakke med blanke knapper
stiger han i land og modtager sine to
assistenter, der border skibet for at
undersøge og bogføre alle ombord-
værendes papirer. Fra dette øjeblik
kan De regne Dem for indført i de
hemmelige, internationale fortegnelse

over søfarende landkrabber, og det vil være umuligt for Dem nogensinde at få Deres
navn slettet i disse registre igen!

Rømning

Som skipperen forlængst har
beregnet vil landkrabben
benytte den først givne lejlig-
hed til at rømme, som vist på
billedet.

Kontrolpost

Allerede efter få hundrede meter møder De skippers første kontrolposter. Disse er instrueret om, mod en vis betaling at lade alle, også bortrømte landkrabber, slippe forbi. En tid tror De Dem derfor i sikkerhed.

Marked

De søger at skjule Dem i folkemængden på det lokale marked, der ses på billedet.

Nyt tøj

De agter at købe en lokal dragt at forklæde Dem i. Men bemærk på billedet med hvilket skræmt og forfulgt udtryk den bortrømte landkrabbe røber sin håbløshed og fortvivlse - endog inden hun har opdaget, at hun allerede er indkredset af skipperens folk!

Det er omsonst at forklæde sig.

På pub

Som når en kat leger sin grusomme leg med musen, sådan har skipperen beordret sine folk til ikke at lægge hånd på landkrabben, før i sidste øjeblik.

Når landkrabben på billedet f.eks i hast indtager 1,5 liter øl i et let forståeligt behov for både at vinde mod og at imødegå nye anfald af søsyge, så aner hun stadig ikke, at hun er under bestandig overvågning.

I mudderet

Snart efter er landkrabben atter bragt tilbage til skibet, som nu er anbragt midt i flodens mudder, så en ny undvigelse er næsten umuligt.

Nu intensiverer skipper sine virkemidler og tager også Deres lugtesans under behandling. Under opholdet i det ildelugtende mudder lader han vandindtaget til træk- og slip tilstoppe, så skyldning af WC-kummen også bliver umuligt.

Strømmen

Når højvandet kommer, går der som vist på billedet en stærk strøm ind forbi skibet, og skipperen tvinger landkrabben til at overvære, hvordan hele besætningen morer sig med at fiske efter det forbigående eller fastkilede affald, herunder evt. andre (forhenværende) landkrabber.

Skibet flyder

Når skibet atter flyder,bestiller skipper en lods,og straks trækker tunge skyer hen over himlen som varsel om det dårlige vejr,lodsen vil fløjte frem.

Zig Zag

Men først når vandet atter er lavest,kastes fortøjningerne og skibet bakker ud.For at gøre sin landkrabbe svimmel allerede længe før man når ud i åben sø,kappes skipper med lodsen om at bumpe skibets stævn snart mod den ene flodbred,snart mod den anden,til morskab også for besætning,som det ses på billedet.

Udsejling

Når skipperen foretrækker at vente til lavvande med at sejle ud, er det for at sætte Deres nerver på en endnu sværere prøve end på vej ind :

Sejlrenden er nu så smal som den kan blive, og hvis udsejlingen tilmed foregår om aftenen er der nogenlunde sikkerhed for, at fartøjet ikke slipper igennem uden større eller mindre katastrofer, i hvert fald for Deres nervesystem.

Mod sidste havn

Skulle De mod al forventning slippe fra Deres første sørejse med livslyst og førlighed i behold, er det op til skipper at revidere sin effektivitet i bekæmpelsen af landkrabber.

Han må i hvert fald se i øjnene, at han nu står i overhængende fare for på ny at blive udsat for landkrabbeangreb.

Sol

Når skipper til slut bestemmer sig til at sejle i havn uden lods, må De betragte det som hans sidste forsøg på at få overtaget. Han ved, at hans landkrabbe fortrinsvis erindrer åben sø i forbindelse med dårligt vejr og altså med afsky. Denne afsky ønsker han sat yderligere i relief ved at landkrabbens erindring om sol og godt vejr til gengæld bliver forbundet med havn og fast land. Og dette gode vejr i havnen skaffer han naturligvis ved at undgå lodsens og hans fløjteri.

Måne

Lykkes det imidlertid alligevel Dem, landkrabben, at knytte erindringen om Deres første sørejse til behagelige forestillinger og indtryk af skønhed, så kan De med rette kalde Dem "søfarende landkrabbe".

De vil da sandsynligvis også før eller siden - til grænseløs ærgrelse for skipperen og hans medsammensvorne fremsætte forslag om en ny sørejse.